

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ledöje ~ Smörum
historisk forening og arkiv

4. Årgang Nr. 1 1982

10-Års jubilæum . . .

Den tanke, der ikke bliver til ord, er en dårlig tanke, og det ord der ikke bliver til handling, har heller ikke videre værdi.

To af dem, der gav tanken ord, var Henry Kierulff, Hove og Thomas Krogh, Smørumnedre, og tiden var moden, og således skete det, at vi var en del mennesker der for godt 10 år siden samledes i Smørum gamle skole, med det sigte at samle, at bevare og at videregive oplysninger og ting fra fortiden, ja også fra nutiden, som jo snart vil være fortid og således opstod vor historiske forening med stiftende generalforsamling i marts 1972 og med Per Kierulff som foreningens første formand.

Af bestyrelsen fra den gang sidder endnu Else Herrmann og jeg, og vi kan begge sige, at foreningen har givet os meget i form af foredrag, rejser og samvær og så det at føle, at så at sige hele befolkningen opfatter foreningen og dens virke som noget meget positivt.

2

082474 (1942) - 1942

J. G. S.

Det er åbenbart alment menneskeligt at søge tilbage til sine rødder, for derigennem at få et ståsted. For som det også siges, man har ikke set sig for, før end man har sit sig tilbage. Man må kende fortiden for at forstå nutiden. Kort og godt - Søg i det hedengangne og få selv et rigere liv.

Lad mig som afslutning fremkomme med de ord, som min mor skrev i en alder af 80 år.

Søg de svundne slægters drømme
i de gamle bøgers gem.
Føl de stærke tanker strømme
fra de hvide blades gem.
Lær, at det, som før blev hånet,
blot er led i tidens gang.
At hver slægt, der hastig gråned,
ejede ungdoms ild engang.

Vilhelm Nielsen

Tegningerne i dette nummer har vi fået af Kjeld Johansen, hvis streg vil være de fleste bekendt fra: "Livet Langs Banen" og fra Ballerup-Måløv Avis

Formandens beretning 1981

ÅRENE OG ÅRET DER GIK

Så er der gået endnu et år og Ledøje-Smørum Historisk Forening har, når denne beretning læses eksisteret i næsten 10 år. Der er sket mangt og meget i løbet af foreningens levetid, men alt dog i roligt tempo.

Vigtigt for foreningen er, at den nu har fået et fast mødested, et sted hvor medlemmerne kan samles, det være sig til foredrag, i arbejdsgrupper eller til møder af enhver art. Det vigtigste er dog, at Lokalhistorisk Arkiv har fået sine arbejdsforhold bedret betydeligt. Også andre foreninger har lånt lokaler til større eller mindre møder. Jeg vil gerne rette en varm tak til Kommunen for lokalerne og for hjælp af enhver art i det forløbne år. Vi har fået lov til at anlægge have i det lille stykke jord, hvor barakken tidligere lå. Her er det meningen, at vi vil sætte gamle stauder og buske. Hvordan de fremtidige indendørs forhold vil blive afhænger af, hvilke planer kommunen har med huset. Men det skal da ingen hemmelighed være, at vi meget stærkt håber på en mulighed for at disponere over en større del af huset end nu.

Historisk forening har siden starten i 1972 haft foredragsrækken som en central del af sit arbejde. Man kan vist roligt sige, at vi emnemæssigt har været vidt omkring, og vores foredragsholdere har altid været kapaciteter på deres områder. Ser man på deltagerantallet, har dette tal været meget vekslende. I de første år kom omkring 70 mennesker pr. aften, men hertil må retfærdigvis overfor de følgende år nævnes, at aftenskoletilbudene dengang ikke var så mangfoldige, som de er idag. I indeværende sæson er deltagerantallet dog kommet op på tallene fra dengang.

De fleste af vores foredrag har været holdt på Ledøje-Smørum Bibliotek. Vi har flyttet rundt i biblioteket, afhængig af hvor reolerne og væggene stod, men det er altid lykkedes at få plads til alle takket være stor velvilje fra personalet. Tak til Ledøje-Smørum Bibliotek for hjælp igennem årene.

Ved generalforsamlingen d. 23.2.1981 holdt Inge-Lis Nielsen, sidst med Helge Nielsen som suppleant, op i bestyrelsen. Det var med vemod vi lod dem gå. TAK, til dem begge for deres indsats. Til gengæld blev Anne Marie Nielson valgt til bestyrelsen, som suppleanter valgtes Jaure Nielsen og Søren Spon. Vi har haft et godt og inspirerende samarbejde i det forløbne år.

Foredragene blev totalt lavet om i forhold til det først annoncerede program på grund af afbud fra Ebbe Kløvedal Reich. Museumsinspektør Tage E. Christiansen holdt foredrag om Trelleborg og dendrokronologi d. 13. januar. 3. februar skulle professor Joh. Lange holde foredrag om "Skvalderkål- er det kulturhistorie?", men emnet blev i sidste øjeblik ændret til "Kirker og kirkegårde som befæstning". Det blev aftenen bestemt ikke mindre spændende af. 3. marts kom museumsinspektør C.L.Vebæk med et meget fint foredrag om "Nordboerne i Grønland". En god aften som afslutning på sæsonen.

Foredragsrækken 1981-82 startede i flot stil. Det var lykkedes os at få rigsantikvar Olaf Olsen til at indlede sæsonen med et foredrag om "Kirkebyggeri i Mid-delalderen". Samtidig var det foreningens første store arrangement i egne lokaler og aftenens start skulle filmes af Ungdomsskolens filmhold til den kommune-film, som er under optagelse. Tilhørerne strømmede til - egentlig flere end vi kunne være, men det lykkedes at skaffe plads til alle. Tilhørermængden fortsatte til museumsinspektør Ole Høyrups foredrag i november om "herregårdsliv". Det 3. program i foredragsrækken var et besøg i Måløv og Ballerup kirker. De der kom

fik en mægtig god eftermiddag. Det giver stof til eftertanke, når deltagerantallet ligger lavest ved arrangementer med et helt lokalt indhold. Til gengæld er det glædeligt her at se de nye ansigter.

I januar startede en studiekreds i Gotisk Skrift med Jens Westerlund som lærer. Der var 10 deltagere, også fra naboforeningerne, og gruppen mødtes ialt 8 gange. Det var en stor succes og der har været fremsat ønske om et "Vedligeholdelseskursus".

Der læses gotisk .....

Den 22. maj var omkring 25 mennesker på aften-vandretur i Porsemosen. Det var morsomt og interessant at høre Jens Jensen fortælle om, hvordan problemerne løses med den mængde smålodder og deres ejere. Grundlovsdag var der i samarbejde med Slangerup Historiske Forening arrangeret en tur i Hareskoven. Vi fik en spændende forevisning af de arkæologiske værdier af skovridder E. Laumann Jørgensen.

Sommerturen d. 13. juni gik til Sorø med et spændende besøg undervejs på Tersløse Gård og i Tersløse Kirke. I Sorø besøgte vi dels Kunstmuseet, dels Sorø Akademi som normalt er lukket for offentligheden. Lektor Svend Ranvig var en interessant og begejstret omviser på stedet.

Besøg på Tersløsegård

Vi havde en lige så fin tur til Helsingør d. 19. sept. Her besøgte vi det smukke Marienlyst Slot, Karmeliterklosteret som var en stor oplevelse og endelig Helsingør Bymuseum i det gamle Karmelitterhus. Også is i Brostræde blev der tid til. Tak til turudvalget for gode og veltilrettelagte udflugter.

Arkæologigruppen har været særdeles aktiv i det forløbne år. Den fotografiske registrering af samlingen på Søgerskolen er færdig og den videre bearbejdning er godt igang. Med jævne mellemrum har der været eks-kursioner til forskellige steder i kommunen med det formål at danne sig et indtryk af tidligere beboelser. I denne vinter deltager tre af gruppens medlemmer i et kursus i udgravningsteknik arrangeret af en af vore nabeforeninger. Også et aftenmøde hos fru Krog, Boesagergård, har været på gruppens program. Vi fik bl.a. set fund fra ildsteder beliggende hvor rækkehusene i Astershaven nu er bygget.

I samarbejde med nabeforeningerne har der i år været arrangeret den traditionelle udlandsrejse, som gik til Rom. Desuden en fire-dages bustur til Ribe, med ture i hele det syd-vestlige hjørne af Jylland. Ved møder i samarbejdsgruppen har været diskuteret evt. udgivelse af en bog, som skulle omhandle mennesker og livet omkring de gamle veje. Der er endnu kun tale om løse skitser.

I det forløbne år har vi haft deltagere i SLF's kursus i "Brug af foreningsarkiver", hvilket de har haft stort udbytte af. Undertegnede har deltaget i SLF's årsmøde i Ålborg, samt et kursus afholdt af SLA i "Bygningshistorie og bygningsbevaring", og håber naturligvis, at begge dele vil være til gavn for foreningen.

I et jubilæumsår er det glædeligt at kunne konstatere, at medlemstilgangen fortsætter (nu 185). Og mit ønske for fremtiden vil helt naturligt være, at vores rammer for møder og emnerne for disse til stadighed vil tiltrække indbyggerne i vores kommune.

Lone Brüsich

Aftenmøde hos fru Krog, Boesagergård

Ledøje-Smørum

Lokalhistoriske Arkiv

Årsberetning 1981

For Lokalhistorisk Arkiv har den vigtigste begivenhed i 1981 uden tvivl været flytningen til større og bedre lokaler i den gamle skole i Smørumovre. Meget af vores tid er da også gået med at indrette de nye lokaler og få alle arkivalierne på plads. For at imødekomme den stigende interesse udvidede vi åbningstiden, således at vi i vintersæsonen foruden den 1. torsdag i hver måned holder åbent den 2. lørdag i hver måned kl. 11-13. Premieren på denne åbningstid, den 14. nov., var en succes med mange besøgende.

De bedre pladsforhold betyder også, at vi nu kan tage imod klasser og andre grupper. En gruppe lærere fra Balsmoseskolen besøgte arkivet på en ekskursion i kommunen for at se, hvad et lokalhistorisk arkiv er, hvilke arkivalier der findes, og hvordan det evt. kan bruges i undervisningen. Nogle elever fra en 9. klasse, der skulle lave en avis, "Balsmose Tidende", med lokalt stof, var således på besøg for at skrive en artikel om et lokalhistorisk arkivs arbejde og materialer. Fra Smørum Friskole har en 8. klasse aflagt

besøg. Eleverne beskæftigede sig med kommunevalget og ville som en optakt se forskelligt materiale om kommunens fortid. Interessen samlede sig om arkivets mange billeder fra skoler, steder og begivenheder i kommunen. Klassebesøgene fandt sted i forbindelse med, at N.O. Riis Nielsen meget inspirerende havde holdt to foredrag på Balsmoseskolen og et på Smørum Friskole om livet i gamle dage.

Tidl. viceinspektør Poulin Nielsen er på eget initiativ gået i gang med den kæmpemæssige opgave at skrive Ledøje-Smørum skolevæsens historie. Poulin Nielsen har bl.a. fundet frem til alle lærerne og deres virkeår, for Ledøjes vedkommende helt tilbage til Rytter skolens start, ved studier i Arkivets skoleprotokoller og lignende materiale i Kommunens arkiv. Vi glæder os meget til at se resultatet.

Vi vil her gerne rette en tak til alle, der i årets løb har afleveret noget til Arkivet. I den forbindelse må vi dog komme med et lille hjertesuk: det har været lidt småt med afleveringer i år. Vi vil gerne have meget mere!

Nogle af Arkivets skøder og andre gamle dokumenter har været brugt til kurset i gotisk, og plancheudstillingen "Værd at værne" har været vist i Smørumovre Bylaug.

„3 Mand i Sneen“

af Robert Newman
oversat af Poul Martin Jørgensen

SØNDAG D. 26. APRIL og
TIRSDAG D. 28. APRIL 1981

I FORSAMLINGSHUSET, LEDØJE

BILLET, SOM ER GÆLDENDE TIL
PRIS 15 KR.

28. Apr.

3 Mand i Sneen er et lystspil i 4 akter med en
varighed på ca. 2 timer.

Instruktion: Ulla Jacobsen
Marianne Andersen

PERSONERNE:

Generaldirektør Schlüter	Bent Jespersen
Hertha, hans datter	Marianne Rosell
Fru Mensing, husbestyrerinden	Annette Soskic
Johan Seidelbetst, hans tjener	Per Hjorth
Dr. phil. Georg Scheinplug	Mogens Olsen
Fru von Haller	Connie Arends
Baron Rahnitz	Stig Sonne Hansen
Hoteldirektøren	Anker Rasmussen
Hotelportieren	Torben Christensen
Den søde gamle Dame	Anni Michelsen
Hotelgæsten	Anni Michelsen
Skrædderen	Per Larsen
Tjeneren	Bo Henriksen

Sminke: Lis Rasmussen - Sufflering: Marianne Andersen

Dilettant i Ledøje forsamlingshus, 1981.

Arkivet påbegyndte i 1981 arbejdet med at registrere og fotografere gravsteder og monumenter på vores kirkegårde. Dette tidskrævende arbejde giver Arkivet en mængde lokal- og kulturhistoriske oplysninger. Registreringen af Smørum kirkegård er langt fremme og ventes tilendebragt i foråret 1982.

Sammenslutningerne af Lokalhistoriske Arkiver i Roskilde, Frederiksborg og Københavns amter har det meste af året arbejdet med planlægningen af indsamlingskampagnen for foreningsarkiver. Første punkt var at få et overblik over og at registrere de foreningsarkiver, som allerede fandtes i hvert enkelt lokalhistorisk arkiv. Dette arbejde er vi færdige med. Yderligere som en forberedelse til kampagnen har vi fulgt et meget udbytterigt kursus om kilderne til foreningslivets historie, og desuden har vi på Københavns Rådhus hørt et foredrag af Berith Carlsson, som er arkivar i Karlstad. Dette arkiv varetager indsamling og registrering af alle foreningsarkiver i hele Värmland, og det var derfor spændende at høre om deres erfaringer.

Af andre arrangementer en eller flere arkivmedarbejdere har været til, kan nævnes SLA's årsmøde, et kursus i arkivadministration, et kursus i bygningshistorie og bygningsbevaring, besøg på Arbejderbevægelsens Arkiv og på Nationalmuseets etnologiske undersøgelser i Brede.

Foreningsarkiver

Alt det materiale, der fremkommer ved en forenings virksomhed, udgør foreningens arkiv. Det drejer sig især om forhandlingsprotokoller, medlemsfortegnelser, regnskaber, korrespondance og fotografier.

Foreningsdannelsen foregik på næsten alle områder i det danske samfund fra midten af forrige århundrede. Mange foreninger havde det praktiske formål at lette livs- og arbejdsvilkårene, f.eks. andelsforeninger, sygehjælpsforeninger, frysehuse og vandværker. Andre foreninger var af politisk art og atter andre var sel-skabelige foreninger.

Når en forenings historie skal skrives, eller der skal udarbejdes jubilæumsskrifter, og for forskere af lokalsamfundenes historie i almindelighed, er det meget vigtigt, at alt dette materiale er bevaret, og praktisk, at det er samlet på ét sted.

Derfor har de lokalhistoriske arkiver taget denne opgave op, og i de 3 amter i hovedstadsregionen er ind-samlingskampagnen, som nævnt i årsberetningen, be-gyndt. Hvert amt har bevilget 44.000 kr. til projek-tet.

DSU i Ledøje-Smørum, 1938.

Midt i marts vil der blive udsendt pressemeddelelser, plakater og foldere fra arkivernes centrale styringsgruppe, men vi håber selvfølgelig, at det allerede nu vil begynde at strømme ind med arkivalier. Vi vil nu udarbejde et register over eksisterende foreninger i kommunen og begynde at opspore de nedlagte foreninger. Vi kan bruge hjælp fra Jer alle til den opgave.

For at den endelige foreningsregistratur skal blive så fuldstændig som muligt, er det meget vigtigt også at få kendskab til de arkiver, som foreningerne evt. endnu ikke vil indlevere til Lokalhistorisk Arkiv. Vi kommer så og registrerer det ude hos foreningerne.

Anne Marie Kyed Pedersen.

Fotokonkurrence

MIT BEDSTE BILLEDE FRA LEDØJE-SMØRUM KOMMUNE

I anledning af Historisk Forenings 10-års jubilæum udskriver vi en fotokonkurrence. Motivet kan være hvad som helst, blot det er fra kommunen. Billederne vil blive inddelt i 3 grupper:

- a. landskabsmotiver (herunder bygninger)
- b. arbejdsliv
- c. fritid (fester, højtider, foreningsliv)

Billederne må være nye eller gamle, i farve eller sort-hvid, store eller små, ligesom man gerne må sende flere billeder. De skal være forsynet med tydeligt navn og adresse samt oplysning om, hvornår og hvor motivet er fotograferet og navne på evt. fotograferede personer. Billederne sendes til Lokalhistorisk Arkiv, Smørum Bygade 35, 2760 Måløv eller afleveres på Ledøje-Smørum Bibliotek. Sidste frist er den 25. feb. Der vil blive uddelt 3 præmier - én til hver gruppe - som består af frit valg mellem 3 farvefilm, 3 sort-hvide film og gratis adgang til tirsdagsforedragene i sæsonen 82/83. Vindernavnene offentliggøres ved jubilæumsreceptionen den 13. marts.

Smørum gamle Skole

I Smørum sogn var skolevæsenet oprindelig som alle andre steder på landet for 3-400 år siden privat. Der synes dog at have været ret stor interesse for oplysning, og desuden påbød loven, at forældre skulle sørge for, at deres børn fik nogen undervisning, særlig i læsning.

Derfor havde man i mange sogne antaget en student, en latinskolediscipel eller endog en afvikket underofficer til skoleholder.

I Smørum var der således i begyndelsen af 1600-tallet en "Søren skolemester", og 1685 nævnes en Jørgen Skolemester, også kaldet Jørgen Klokker. Hans rigtige navn var Jørgen Christensen Størch, og oprindelig synes han at have været korporal. Han var privat skoleholder, idet han for betaling underviste godtfolks børn, og til lige var han klokke ved Smørum kirke.

Da Frederik d.4. i 1721 påbød, at der i hvert rytterdistrikt skulle opføres 20 almueskoler - ialt 240 - kom det Ledøje sogn til gode, men Smørum sogn lå udenfor dette rytterdistrikt.

Christian d.6. (1730-46) påbød imidlertid oprettelsen af skoler på landet, hvor sådanne fattedes, og det bevirkede, at myndighederne 1736 forlangte, at en skole skulle oprettes i Smørumovre by, gældende for Smørumovre, Smørumnedre og Hove, mens børnene fra Nybølle skulle søge til Ledøje skole.

Med herredsprovst Dorschæus som rådgiver besluttede sogneforstanderskabet så at indrette en skole i klokkerens hus og ansætte ham som skolemester. Men da gjorde man regning uden klokkeren. Han ville ikke have skole i sit hus, og desuden fandt han sig for udygtig til at forestå et sådant embede.

Sagen blev nu stillet i bero, indtil man endelig fandt et hus, som med ringe bekostning kunne indrettes som skolehus, og Jørgen Thøger Hwas - "en ved examen dygtig befunden studiosus" - blev beskikket som skoleholder i Smørum. Det var i 1742.

Med tiden blev dette skolehus efterhånden så nedslidt, at man måtte til at tænke på en afløser for det, så omkring midten af 1800-tallet begyndte sogneforstanderskabet at drøfte byggeri af en "rigtig" skole.

Men sagen syntes at gå i hårdknude, indtil formanden, godsejer, etatsråd Frederik Wilhelm Tutein, Edelgave, på et sogneforstanderskabsmøde 23/2 1860 erklærede, at han ville, for egen regning, lade opføre Smørum skolebygning efter tegning og overslag gjorde af tømrermester Hansen og murermester Schumacher, fremlagt for og godtaget af sogneforstanderskabet og approberet af skoledirektionen. Og han ville selv betale alle omkostninger vedrørende byggeriet.

Han forlangte blot, at begge sognene Lidør og Smørum mod betaling skulle udføre kiørselen, nemlig af mursteen, tømmer, gruus, kalk, grundsteen og alle andre materialers kiørsel, som udfordres til opførelse af denne bygning. Fragten af disse materialer bestemmes forud. Desuden ønskede han, at tvende mænd fra hvert sogn udnævnes til at tilsige kiørslerne.

Den nye skole havde to klasseværelser, et stort og et mindre, foruden en efter datidens forhold stor lærerlejlighed, idet man regnede med, at skolen skulle have to lærerkræfter, en førstelærer og en andenlærer. Andenlæreren skulle have værelser på loftet.

Afdøde Niels Poulsen, Smørum, hvis far medvirkede ved byggeriet, fortalte, at da man skulle have trappesten til privatindgangen på vestsiden, hentede man overliggere fra jættestuen nord for Smørum by og lod dem tilhugge i passende størrelse. De er nu anbragt i stensætningen mellem den gamle legeplads og den gamle skolehave, i hvilken der nu ligger to rødstenshuse.

Som en anerkendelse for sin indsats fandt skoledirektionen det rimeligt, at Tutein fik kaldsretten til andenlærerembedet.

Andenlærerembedet bestod til 1874, da den daværende indehaver, Peter Johannes Korch, der kom til Smørum skole 1865 og samme år blev gift med førstelærerens datter, Mathilda Giøl, efterfulgte sin svigerfar i førstelærerembedet, men nu som enelærer.

1891 stiftede fru etatsråd Tutein et legat - stort 2.000 kr. - til fordel for Smørum skole.

Omkring 1930 var sognerådet i bekneb for et kommunekontor, og man arrangerede sig så på den måde, at den "store" skolestue blev lagt ind til lærerlejligheden og der kunne så indrettes kommunekontorer i nogle værelser i bygningens nordende.

1948 blev en tilbygning opført ved skolens nordgavl, og her indrettedes ekspeditions- og sognerådsmødelokale.

Omkring 1960 var der igen pladsmangel i administrationsbygningen, og der blev så bygget to lærerboliger i skolehaven, så lejligheden i den gamle skole kunne inddrages til brug for administrationen, der så havde tilhold her, til det nye rådhus kunne tages i brug.

Nu er en del af lokalerne i Tuteins skole overladt til brug for historisk forening.

REJSEUDVALGET

Som det allerede er meddelt indskrænkes dette års rejsevirkksomhed til en uge på Kreta fra den 2.-9. maj. Da det kun er muligt at lave en sådan tur efter 1.maj er der enighed om at udsætte busrejsen til næste år. En af ideerne med den er netop, at den skal finde sted i forbindelse med nogle af de helligdage, som ligger om foråret. Oplysninger om kretaturen kan fås ved henvendelse til

Lone Brüsck 97 37 32

Steelebjergvej
August - 1880
Fried. Johansen

Visitats i Ledøje Smørum Pastorat 1805.

Det fremgik af Ledøje Skolejournal, at Skolelærer Crusberg havde holdt saa flittig Skole, og at Børnene var mødt saa flittigt, at Provsten »hidtil ikke havde fundet Lige ved nogen anden Skole«.

a) Over 70, o: næsten samtlige Skoledistriktets Børn, var samlede, alle ordentlige, nette og med en rolig Munterhed, der vidnede om den gode Tone, som daglig maa herske her.

b) En tydelig, flydende, distinkt Indenadskæsning var her almindelig blandt alle Børn efter deres forskellige Alder, nogle faa forsømmelige Børn dog undtagne.

c) Almindelig Skrivning med alle Skolens Børn, om hvis heldige Fremgang en stor Mængde ordentlige, nette Skrivebøger vidnede. Nogle var ovede i at skrive efter Diktat, og mange i at læse Skrift af forskellige Hænder.

d) Regning, saavel ud af Hovedet som paa Tavle, var almindelig, og det med temmelig god Færdighed blandt alle Børnene.

e) Et fornuftigt og færdigt Bekendtskab med Lærebog og Katekismus var her næsten almindelig blandt de ældre Børn.

Sikkert hører Ledøje Skole til de fortrinligste saavel i Henseende til ordentlig Skolegang Vinter og Sommer, som til Børnenes Fremgang i de vigtigste Skoleundervisnings-Genstande, og Skolelærer Crusberg fortjener en udmærket Rang blandt vore Skolelærere ved sin Duellighed, Stadighed og Iver for sit Kald.

Det fremgik af Smørum Skoles Journal, at kun et lidet Antal Børn havde søgt Skolen, at Undervisningen ofte var afbrudt een eller flere Dage for et Bryllups eller en anden ubetydelig Aarsags Skyld, og at med April Maaned ophorte Skolegangen, idet man regnede med, at nu begyndte Sommeren. Al denne Uorden kunde kun tilskrives gammel, indgroet Hang til Skolegangs Forsømmelse, samt Egenraadighed, noget som

næppe uden Øvrighedens Magt og Understøttelse kunde afhjælpes. I Skolen var over 100 Børn, af hvilke de fleste læste maadeligt; enkelte læste dog ret flydende og skrev i Skrivebog med Fremgang; men paa Grund af det store Børneantal lærte dog kun faa ret at skrive. Børnene aflagde ogsaa Prøve i Regning; men de fleste forstod intet deraf, Læreren viste, at han var en duelig Religionslærer, og nogle af de ældste Børn var godt kendt med Bibelhistorie og Lærebog, men Storstedelen vidste intet deraf.

- Kunde ved den verdslige Øvrigheds Hjælp en almindeligere og stadigere Vinterskolegang, og især den lige saa vigtige som her aldeles farsomme Sommerskolegang bringes til Veje, da vilde denne Skole, som i sin nærværende Tilstand kun horer til de maadelige, sikkert under en saa duelig, sindig og godmødig Skolelærer som Hr. Tarp, bringes til langt større Fuldkommenhed.

Syn over Smørum Skole 1806.

1) Den af Amtmanden ved Amtsforvalteren befalede Forandring med Skolestuens Udvidelse og 2de nye Fags Tilbygning er ikke bleven udført, og den nærværende Sognefoged Henrik Andersen erklærede, at han ikke var i Stand til at formaa Bønderne til at efterkomme denne Øvrighedens Ordre, og at han havde tilmeldt Amtsforvalteren Bøndernes Vægning, uden at der siden var fojet nogen videre Anstalt.

2) Bygningerne er i sig selv i en meget slet Tilstand, Fyrrestolperne opraadnede og Huset derved sunket saa dybt, at man ikke kan staa oprejst i Værelserne. Vinduernes Rammer og Karne er ligeledes raadne. Den største Del af Taget er usselt og utæt, og Loftet meget brøstfældigt. Kort, den hele Bygning er i en saadan Tilstand, at enhver Reparation er utilstrækkelig og næsten spildt, saa at en ny Skolebygning bør opføres af det store Skoledistrikts Beboere, da til dette Skoledistrikt hen horer omtrent 428 Tdr. Htk. Provsten lovede at gøre Forestilling til Amtmanden derom, samt om, at den nye Bygning blev opført paa en bekvemmere Plads.

Fra: Vor Ungdom 1921, side 370-71

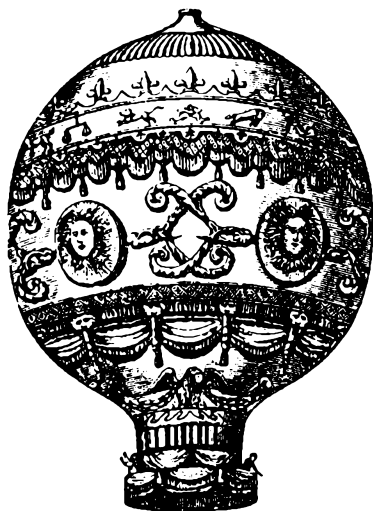
En Luftseilads i 1806

Ved at læse forfatteren Godfred Hartmanns dejlige bog om "Kongens Have" må man som borger i Ledøje-Smørum Kommune automatisk reagere, ved at læse om den venlige pastor Bindsbølle fra Ledøje, der tager sig af ballonskipperen, professor Robertson som tidligere på dagen d. 1. oktober 1806 var startet på Excerserpladsen ved Rosenborg, og nu var landet ude på landet.

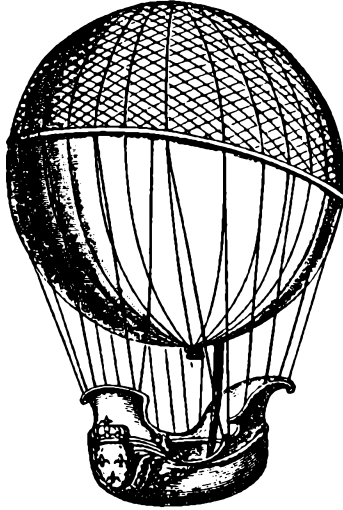
Det var i Kongens Have, at københavnere i alle aldre mødtes til forlystelser af alle slags. På Excerserpladsen foregik de mere dristige eksperimenter. Efter at Montgolfier i 1783 havde foretaget sin vellykkede ballonopstigning bredte sporten sig nordpå, og efter flere ikke særlig heldige forsøg af hjemlige helte kom så professor Robertson til København. Det var en begivenhed af format.

Ifølge annoncen i Berlingske Tidende d.30.september lyder det:

"Her Professor Robertson af Moscov har den Ere at bekjendtgjøre, at han i Morgen, Onsdagen den 1. Octbr. ved Hs. Maiestet Kongens og den kongelige Families høje Ankomst, vil gjøre sin 37te Luftreise". Af den videre tekst i annoncen fremgår tydeligt at der forventes en stor invasion af mennesker. I dagene forud kunne der købes billetter rundt omkring i byen, dog også på selve dagen fra kl. 9 og "der gives ingen udgangsbillet". Indtil dagen kunne man bese ballonen, som har været prægtig at skue af form som "en på enden stående melon, hvorfra gondolen nedhang med rødt klæde omkring".

3. Montgolfiers Luftballon, 1783.

4. Ballon von Charles und
Gebrüder Robert, 1783.

Præcis $1\frac{3}{4}$ steg ballonen til vejrs, nogle minutter senere dalede en faldskærm med en høne ned i en have på Nørrebro. I over en halv time kunne tilskuerne på Excercisespladsen og gaderne og broerne i nærheden følge ballørens sejlen gennem luften. Da professor Robertson efter en times tid kunne se Roskilde Fjord og længere væk Isefjord, dalede han langsomt nedad og kastede ankeret, som endelig fik bragt en stopper for luftsejladsen. Præcis hvor han landede er selvfølgelig ikke til at sige, men ifølge Avisen var det "en sumpet eng tilhørende det bagved liggende Smørumøvre Sogn. Byen Østrup var ikke langt borte på venstre hånd". Han

gik omtrent en fjerdingvej til en kro, og det var her pastor Bingesbølle opholdt sig. Denne tog sig nu af ballonskipperen, som med en "bondevogn" blev sendt til København. Til en heltemodtagelse. En lakonisk avismeddelelse samme dag fortalte, at "Stadsphysicus Dr. Scheel havde kort før opfarten bragt professor Robertson en korksvømmetrøje, som han modtog". Han fik forhåbentlig ikke brug for den.

Trods den store menneskemængde, der overalt havde taget opstilling og havde besat tage og skorstene, skete der kun en ulykke af betydning. Det var en mand, der var krøbet op i et af træerne på Reformert Kirkegård, han faldt ned og blev "jammerlig forslået", da han tørnede imod stakittet omkring kirkegården.

Professor Robertson rettede i Berlinske Tidende en varm tak til Staden København, idet han udtalte, at han aldrig havde haft så megen glæde af nogen af hans tidligere luftfarer.

Det pudsige ved ballonopstigningen er, at når der idag skal laves en rigtig folkefest, hvad skal der så med? En ballonopstigning.

Lone Brusch

Tekniske detaljer vedr. ballonopstigningen ligger tilgængelige i Lokalhistorisk Arkiv.

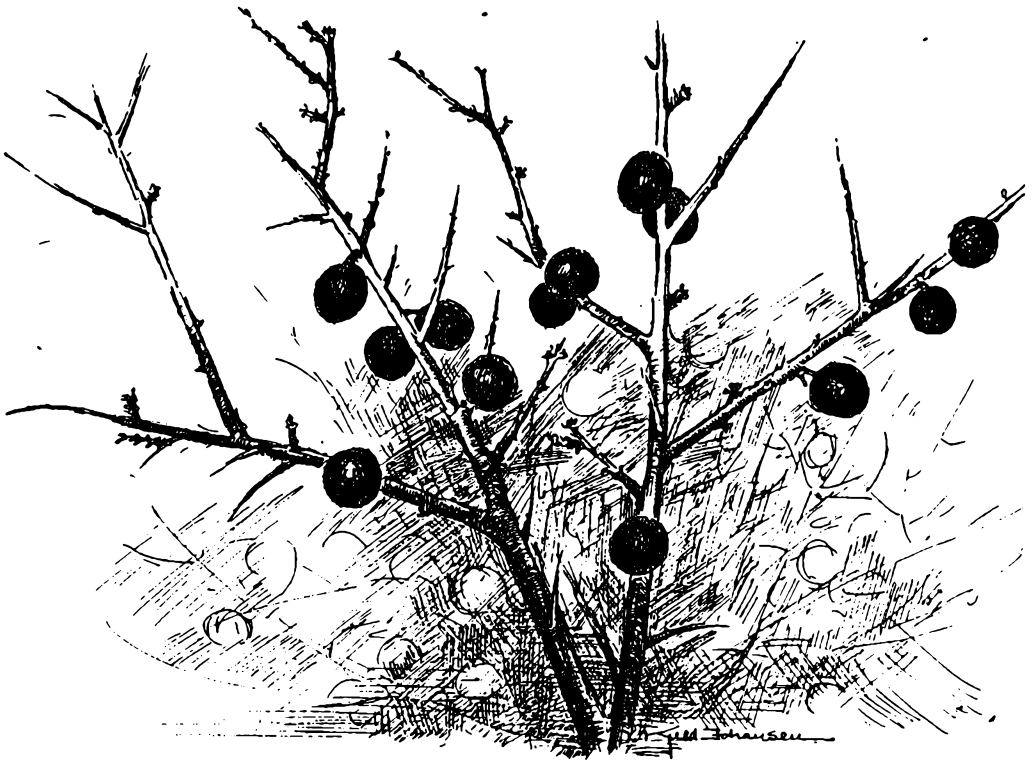

Arkæologigruppen:

Den anden tirsdag i måneden fra kl. 19.30 til 21.30

Henvendelser vedr. gruppen kan rettes til :

Jaure Nielsen tlf. 65 69 05

FORENINGENS BESTYRELSE:

Formand	Lone Brüsck	97	37	32
Næstformand	Vilh. Nielsen	16	90	12
Kasserer	Erik Petersen	65	25	79
	Karen Strand	97	38	17
	Else Herrmann	97	51	96
	Anne Marie Kyed Pedersen	65	75	05
	Anne-Marie Nielson	97	63	92

ARKIVET:

Adresse: Smørum Bygade 35, Smørumovre, 2760 Måløv
Arkivet har åbent den 1. torsdag i hver måned kl.
19.30 - 21.30 og efter aftale.

Endvidere er der fra 31. oktober 1981 åbent 2. lørdag i
hver måned fra kl. 11.00 - 13.00.

Arkivarer:	Anne Marie Kyed Pedersen	65	75	05
	Kirsten Fauk	97	50	63

KONTINGENT 1981: kr. 50,- pensionister halv pris.

Dette blad udgives af:

Ledøje-Smørum historiske forening og arkiv.

Ansvarshavende red. O. Holmfred
Baltorpvej 104, st.th.
Ballerup

Foreningens bomærke er tegnet af Bent Eggert.

